

IN REMEMBRANCE OF ME

FEASTING WITH THE DEAD
IN THE ANCIENT MIDDLE EAST

edited by

Virginia Rimmer Herrmann

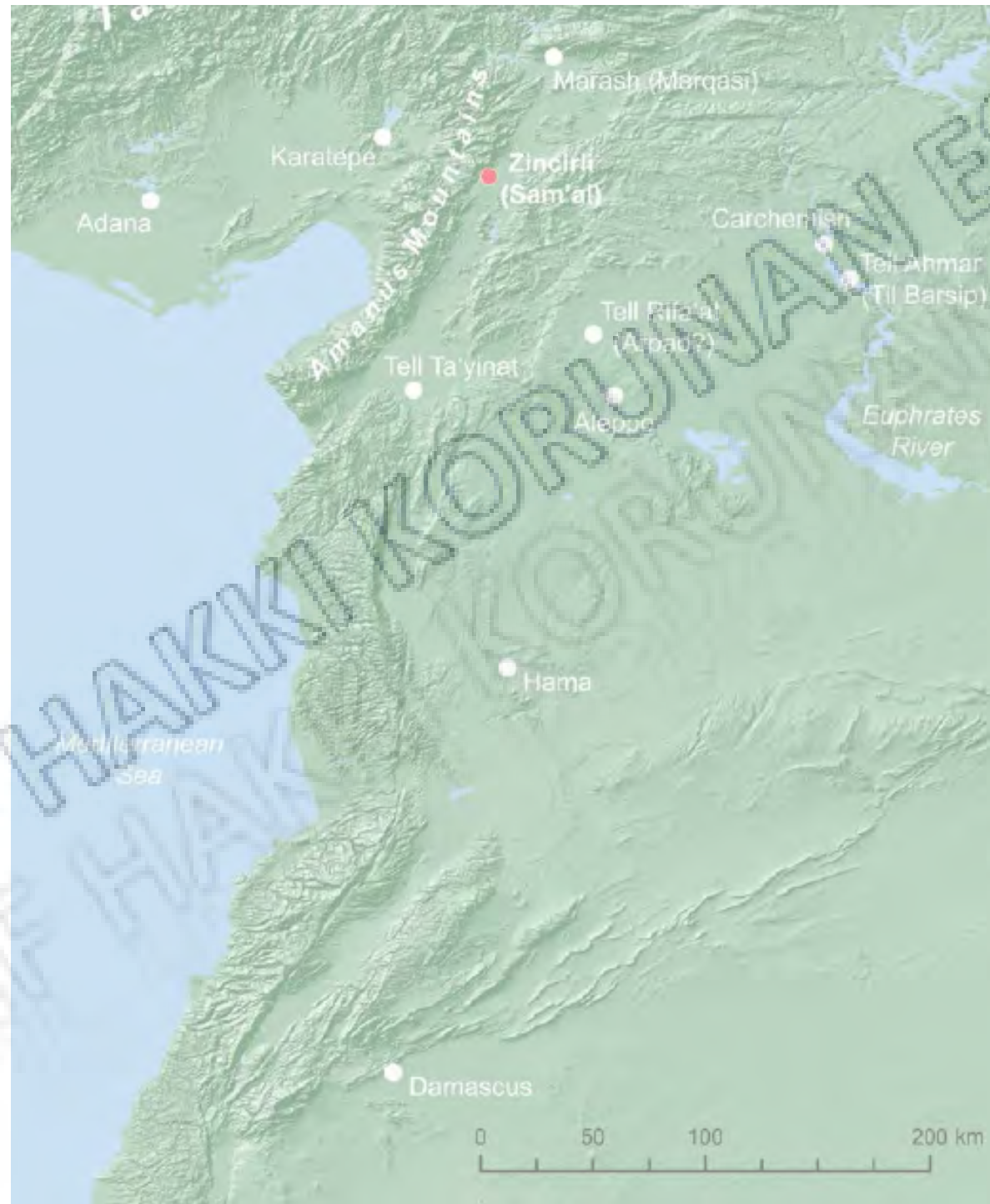
and

J. David Schloen

with new photography by

Anna R. Ressler

ORIENTAL INSTITUTE MUSEUM PUBLICATIONS 37
THE ORIENTAL INSTITUTE OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Sam'al

Samice: ŠAM'L (Sol/Kuzey) ,

Samalla (Assurca)

Fenikece alfabeyle yazılmış:

Y'DY (Yadiya: Semitic değil belki Anadolu)

900: Gelismeye başlıyor

713: Assur eyaleti

Bu isimlerden biri krallığı temsil ederken diğerinin başkent olan şehri temsil etmesi de mümkündür.

This kingdom flourished during the Iron Age, from roughly 900 to 700 BC (for historical surveys, see Sader 1987; Dion 1997; Lipiński 2000; Hawkins 2008; V. R. Herrmann 2011). Shortly before 713 BC, it became a province of the vast Neo-Assyrian empire, based in what is today northern Iraq, until the collapse of that empire several decades later. The kingdom of Sam'al is mentioned in cuneiform clay tablets found in the archives of the Neo-Assyrian empire, where it is called "Samalla" (^{KUR}sa-ma-al-la). It is also documented in local alphabetic inscriptions made by its rulers, which were carved on stone monuments erected at Zincirli and unearthed there by archaeologists (see Tropper 1993; Younger 2000a, 2000b, 2000c, 2000d).

The name Sam'al is related to the Semitic word ŠM'L, written here without vowels, which means "left (side)" but also means "north" because that is the direction to your left as you face east, toward the rising sun. Similarly, the Semitic word for "right," YMN, also means "south." The territory around Zincirli was presumably designated as "northern" from the perspective of Semitic-speaking settlers who had migrated from the south. Such migrants may have given it this name as early as the second millennium BC, when the Amorite empire of Yamhad, based at

Aleppo, dominated north Syria, or possibly even earlier, in the third millennium BC, when the empire of Ebla and its vassals held sway as far north as Zincirli (Astour 1992, pp. 67–68).

In addition to Sam'al, another ancient name for the kingdom is Y'DY, written consonantly (without vowels) in local inscriptions that employ the international alphabetic script that was originally invented to write Phoenician. We do not know how to pronounce this name, but it does not appear to be Semitic, indicating that at some point a non-Semitic-speaking population had moved into the area and become politically dominant. This could have happened under the Mittanian empire of northern Mesopotamia, which dominated the region in the mid-second-millennium BC, or under the Hittite empire based in central Anatolia, which ruled north Syria from the late fourteenth century until the early twelfth century BC.

Although the Assyrians called it Samalla, the name of the kingdom in the alphabetic inscriptions of its Iron Age kings is Y'DY rather than the expected term ŠM'L. But the Assyrians tended to label an entire kingdom using the name of its capital city, so it is likely that Y'DY was the name of the larger territory, whereas Sam'al was, strictly speaking, the name of the Iron Age capital at Zincirli, which had been newly founded by a Semitic-speaking dynasty that ruled the territory from about 900 to 713 BC. Thus, it has been suggested that Y'DY is an Anatolian (Luwian) name, pronounced "Yādiya," which reflects the earlier period of Hittite dominance (Starke 1999, p. 525).

Bibliography

- Alkim, U. Bahadır. "The Road from Sam'al to Asitawandawa: Contributions to the Historical Geography of the Amanus Region." *Anadolu Araştırmaları* 2 (1965): 3–41.
- Barnett, Richard D. "The Gods of Zinjirli." In *Compte Rendu de l'onzième Rencontre Assyriologique Internationale*, pp. 59–87. Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten, 1964.
- Bossert, Helmuth Theodor. "Neues von Zincirli und Maraş." *Orientalia* 27 (1958): 399–406.
- Dion, Paul-Eugène. *Les Araméens à l'Âge du Fer: Histoire politique et structures sociales*. Paris: Gabalda, 1997.
- Landsberger, Benno. *Sam'al: Studien zur Entdeckung der Ruinenstätte Karatepe*. Veröffentlichungen der Türkischen Historischen Gesellschaft 7/16. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1948.
- Lipiński, Edward. *The Aramaeans: Their Ancient History, Culture, Religion*. Orientalia Lovaniensia Analecta 100. Leuven: Peeters, 2000.
- Luschan, Felix von, et al. *Ausgrabungen in Sindschirli*, vol. 1: *Einleitung und Inschriften*. Berlin: Spemann, 1893.
- Luschan, Felix von, Carl Humann, and Robert Koldewey. *Ausgrabungen in Sindschirli*, vol. 2: *Ausgrabungsbericht und Architektur*. Berlin: Spemann, 1898.
- Luschan, Felix von. *Ausgrabungen in Sindschirli*, vol. 3: *Thorsculpturen*. Berlin: Georg Reimer, 1902.
- Luschan, Felix von, and Gustav Jacoby. *Ausgrabungen in Sindschirli*, vol. 4. Berlin: Georg Reimer, 1911.
- Luschan, Felix von, and Walter Andrae. *Ausgrabungen in Sindschirli*, vol. 5: *Die Kleinfunde von Sindschirli*. Berlin: Walter de Gruyter, 1943.
- Orthmann, Winfried. *Untersuchungen zur späthethitischen Kunst*. Bonn: Habelt, 1971.
- Osten, Hans Henning von der. *Explorations in Hittite Asia Minor, 1929*, pp. 60–66. Oriental Institute Communications 8. Chicago: University of Chicago Press, 1930.
- Pardee, Dennis. "A New Aramaic Inscription from Zincirli." *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 356 (November 2009).
- Pucci, Marina. *Functional Analysis of Space in Syro-Hittite Architecture*. Oxford: Archaeopress, 2008.
- Sader, Hélène S. *Les états araméens de Syrie: Depuis leur fondation jusqu'à leur transformation en provinces assyriennes*. Beirut Texts and Studies 36. Beirut: Orient-Institut der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, 1987.
- Schloen, J. David, and Amir S. Fink. "New Excavations at Zincirli Höyük in Turkey (Ancient Sam'al) and the Discovery of an Inscribed Mortuary Stele." *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 356 (November 2009): 1–13.
- Schloen, J. David, and Amir S. Fink. "Searching for Ancient Sam'al: New Excavations at Zincirli in Turkey." *Near Eastern Archaeology* 72/4 (December 2009): 203–219.

Yerleşimin Kronolojisi M.Ö. 2500-600

Sam'al ismi: bir Eski Asur metninde!.

An Old Assyrian tablet that refers to Sam'al (Kültepe c/k 441; 19th cent. b.c.)

11 shekels (92 grams) of tin to the employee from Sam'al (*a-na šú-ḥa-ri-im ša sá-am-a-al*)

Hitit İmparatorluğu'nun M.Ö. 1200 civarındaki yıkılışının ardından Luvice konuşan elitler tarafından yönetilen birçok küçük krallık ortaya çıkmıştır. Özellikle, Fırat'ın kıyısında, Zincirli'nin 12 kilometre doğusunda bulunan ve daha önce Hitit kralı adına Suriye'yi yöneten kral vekilinin (ve aynı zamanda prensin) makamı olarak kullanılan Karkamış, erken Demir Çağı'nda (M.Ö. 1200-900 arası) Luvice konuşan bir hanedan tarafından yönetilen güçlü bir yerel krallık haline gelmiştir. Zincirli bölgesindeki birçok yerleşimde Luvi hiyeroglifleriyle yazılmış yazıtların bulunması, 10. yüzyılın sonlarında yönetimi ele geçiren ve krallıklarının başkenti olarak Zincirli'nin o zamana dek terk edilmiş olan eski Tunç Çağı höyüğünü seçen Arami hanedanının gelişinden önce, buranın başlangıçta Luvilerin egemen olduğu Karkamış krallığının bir parçası olduğunu ya da en azından Luvice konuşan yerel bir elit tarafından yönetildiğini göstermektedir.

Zincirli, antik Anadolu ve Suriye kültürel bölgeleri arasındaki sınırdadır. Kuzeyde ve batıda Toros ve Amanos sıradağları tarafından sınırlandırılmış olan bu bölge, Samice konuşan halkların yaşadığı bölgenin en kuzeybatı ucu olmasının yanı sıra tarihin birçok döneminde güneyindeki ve doğusundaki Suriye kültürünü yansıtan merkezlerle de bağlantı içinde olmuştur. Fakat, Demir Çağı'nda (M.Ö. 900–700) Sam'al'ı yöneten hanedanının içinde Samice değil **Luvice** isimler taşıyan **kralların** bulunması, bölgeye yüzyıllar önce Toros Dağları aracılığıyla göç etmiş olan Anadolu kökenli ve Luvice konuşan halkın kuvvetli politik ve kültürel etkisini yansıtmaktadır. Bu halk, Orta Anadolu'da kurulmuş olan ve M.Ö. 14. yüzyılda Torosların güneyindeki bölgeyi fetheder Hitit İmparatorluğu'nun himayesi altında burada etki sahibi olmuştur.

Yerleşimin Kronolojisi M.Ö. 2500-600

Genişleyen ve surlarla çevrilen yeni şehre *Y'DY* (muhtemelen şehrin “Yādiye” diye okunan Luvice ismi) adı verilmiştir ve şehir, aynı zamanda, Samice ismi olan ve “kuzey” anlamına gelen *ŚM'L* (*Sam'al*) olarak da anılmıştır. Bu isimlerden biri krallığı temsil ederken diğersinin başkent olan şehri temsil etmesi de mümkündür. Her halükarda, Samice konuşan yeni yöneticiler, Luviler tarafından yönetilen Karkamış'takilere benzer Geç Hitit ikonografisini ve süsleme tarzını hızla benimsemiştir. Şehrin yeni inşa edilen girişlerini süsleyen rölyefli bazalt ortostatlar, Luvi kökenli olmayan elitler tarafından dahi taklit edilen bu kültürel geleneğin itibarının devam ettiğini göstermektedir.

Etno-linguistik durumu daha da karmaşıklaştıran bir diğere olay, Zincirli için kullanılan **Sam'al isminin bin yıl önce Orta Tunç Çağı'na ait bir Eski Asur metninde kullanılmış olmasıdır.**

Bu durum, Hitit İmparatorluğu ve sonrasındaki Luvi egemenliğinden önce bölgede Samice konuşan bir halkın var olduğunu ve şehrin eski Samice isminin hiç unutulmadığını göstermektedir. Zincirli'nin yalnızca 8km güneyinde bulunan Orta Tunç Çağı'na ait kraliyet başkenti Tilmen Höyük'te ortaya çıkarılan mimari kalıntıların ve küçük buluntuların Amorit karakteri de bunu desteklemektedir. Tilmen'in hükümdarları güneylerinde o zaman merkezi Halep'te bulunan Yamhad İmparatorluğu tarafından yönetilen Suriye'nin iç kesimleriyle yakın kültürel ve politik ilişkiler içindeydiler. Ayrıca, benzer Tunç Çağı malzemesi Tilmen tarafından yönetilen Amorit krallığına bağlı surlarla çevrili bir şehir olan Zincirli'de de bulunmuştur. Bunun yanı sıra, Sam'al adı (*ś-m-i-r-w* olarak yazılmıştır), Geç Tunç Çağı'na ait Karnak'taki Amun tapınağının duvarına, bölgede sık sık seferler düzenleyen, Asi nehri ve kollarını alarak M.Ö. 1450'deki 8. seferi sırasında Fırat'a kadar ulaşmış olan firavun III. Tutmose'nin başarılarını anmak amacıyla kazınmış olan Mısırca bir Kuzey Suriye yer adları listesinde de görülmektedir.

Tunç Çağı'nda Suriye'de yaşayan Amoritler için olduğu kadar M.Ö. 10. yüzyılda burayı fetheden Aramiler için de Zincirli "kuzey" idi. Sam'al'ı Demir Çağı'nda istila edenlerin bölgede bin yıldan fazla süredir oturan **Sami halk değil Aramiler** olduğunun düşünülmesinin tek sebebi, yerel Demir Çağı yazıtlarında rastlanan ve linguistik olarak Aramicenin bir kolu olduğu kabul edilen **Samalca'dır**. Fakat Samalca'nın gerçekten Aramice olup olmadığı konusunda şüpheler bulunmaktadır. Diğer Arami diyalektlerinde ortak olarak görülen bazı morfolojik yenilikler Samalca'da bulunmadığından bu dilin, Amorit döneminden beri Zincirli bölgesinde konuşulan ve şimdiye kadar karşılaşılmamış olan Kuzeybatı Samice'nin bir kolu olması da mümkündür. Bu durumda, **Zincirli'nin Demir Çağı krallığının kurucusu olan Gabbār, Arami kökenli bir kumandan değil, Luvi kontrolünü yıkıp Samice konuşan soydaşlarını yeniden güçlü bir konuma getirmiş olan Amorit kökenli bir yerli de olabilir**. Zincirli'de Aramilerin istilacı bir etnik grup olduklarını gösteren hiç bir arkeolojik kanıt bulunmamaktadır.

Bu durum, Zincirli'de yapılacak yeni kazılarla doğrulanırsa, tarih önemli derecede değişecektir. Çünkü Karkamış'taki Luvi krallığının batısında ve Patin'deki (Palastin, bkz. Harrison 2009) Luvi krallığının kuzeyinde kaldığı için Fırat ve Habur nehirleri arasındaki Yukarı Mezopotamya'da bulunan Arami güç merkezlerinden direkt olarak ulaşılamayan Zincirli, asla Aramilere ait ya da Aramilerin kontrol ettiği toprakların bir parçası olamazdı. Kral Barrākib'in son yazıtında kullanılan resmi Aramice'nin gösterdiği Aramileşme ise daha sonra, 8. yüzyılın sonlarında Yukarı Mezopotamya'da yerleşik bulunan Yeni Asur İmparatorluğu ve bu imparatorluğun Aramice konuşan yöneticileri sayesinde gerçekleşmiştir.

En azından, Geç Tunç Çağı ve Demir Çağları boyunca farklı etnik kökenlerden gelen halkların birlikte var oldukları ve birbirlerinin kültürlerine karşılıklı olarak uyum sağladıkları söylenebilir.

Luvi kökenli elitler Hitit imparatorluk rejimi sırasında ve sonrasında (yaklaşık M.Ö. 1300–900) Samice konuşan hükümdarlar güç sahibi olup Zincirli'yi tahkim edene kadar (yaklaşık M.Ö. 900-700) nesiller **boyu bölgede egemen olmuşlardır**. Samice konuşan halkın daha sonra Luvileri yönetmesi gibi, Luviler de Anadolu'dan yerel bir Batı Sami halkını yönetmek için gelmişlerdir.

Bilim adamları uzun süredir bu iki grup arasındaki rekabetin Sam'al kralı Kulamuwa'nın (yaklaşık M.Ö. 730) Fenikece yazıtında adı geçen haksızlığa uğramış **muškabīm** ("yere yatanlar") ve tahminen daha iyi bir durumda olan **ba'rīrīm** adlı gruplara yapılan gizemli göndermede de görülebildiğini düşünmüşlerdir. Kulamuwa, yazıtında **muškabīmlere (düşkün Luviler?)** yardım ettiğini ve iki grup arasında karşılıklı saygıyı teşvik ettiğini iddia etmektedir. Ayrıca, Sam'al hanedanı içindeki Samice ve Luvice isimlerin birbirine karışmasını da (ör: Kulamuwa'nın babası Hayyā'nın isminin Samice olmasına rağmen kralın kendi ismi Luvicedir. Kulamuwa'nın eski bir asil Luvi ailesinden gelen bir kraliçenin oğlu olması mümkündür.) açıkladığı varsayılan bu uzun birarada yaşama ve muhtemel ırklar arası evliliklere rağmen etnik kimlikler unutulmamış ve günümüzde Orta Doğu'da ve daha birçok dönemde sıkça rastlandığı gibi çeşitli şekillerde ortaya çıkmışlardır.

Bu durumun önemli bir örneği yakın zamanda bulunan ve üzerinde 13 satırlık yerel Batı Sami diyalektinde yazılmış bir yazıt olan **Katumuwa** stelidir. Yazıt, Panamuwa'nın hizmetkârı Katumuwa'ya aittir ve Katumuwa Luvice ismi olan bir krala hizmet eden Luvice isimli bir görevlidir. Fakat, Panamuwa'nın hem halefi hem de selefinin isimleri Samicedir. Katumuwa'nın yazıtı hem Sami hem de Luvi tanrılarında bahsetmektedir (klasik dönemde Kibele adıyla da bilinen tanrıça Kubaba gibi) ve Katumuwa, Batı Sami geleneğine göre adakların getirildiği umumi bir mezara defnedilmemiş, bu dönemde kültürel açıdan Sam'al'a yakın olan Karkamış, Hamath ve Guzāna (Tell Halaf) gibi şehirlerde sıkça karşılaşılan bir geleneğe göre muhtemelen **yakılmıştır**.

Ölülerin yakılması Sami dünyasında genel olarak nefret uyandıran bir Hint-Avrupa geleneğidir. Katumuwa, Luvilerin bölgede kontrolü kaybetmesinden 200 yıl sonra yaşamasına rağmen, dilinde olmasa da hem adında hem de defin geleneğinde atalarının geleneklerini korumuştur. Görünüşe göre bu geç dönemde bile Luvice isimler, Luvi tanrıları ve Anadolu kökenli defin gelenekleri Sam'al'da bazı kimseler tarafından hala tercih edilmekteydi. Bu isim ve geleneklerin politik ve sosyal nedenlerle Anadolu kökenli olmayan halk tarafından da benimsenmiş olması mümkündür. Bunun yanı sıra, canlı ve dinamik bir Sami kültürü içinde Luvi kültürel geleneklerinin hala canlılığını korumuş olabileceği ihtimali de hesaba katılmalıdır.

I. Bin'de Sam'al

Assur kaynakları: Sam'al, 858'de adı geçen krala haraç ödemek zorunda kalmıştı. Bu dönemdeki kralının adı kaynaklarda **Hayanu**'dur: AHLAMULU

III. Tiglatpleser dönemi kaynaklarında da yine haraç verenler arasında adı geçer; kralının adı ise **Panammu**'dur.

Sam'al tarihi hakkında bundan sonra Assur kaynakları başka bilgi vermezler. Ayrıca, Zincirli'de bulunan Esarhaddon steli, Assur egemenliğinin bir belirtisi olmasına karşın, burasının Assur egemenliğini ne zaman kabul ettiği de bilinmemektedir.

Zincirli'deki en eskiye tarihlenen belgeleri Hayya oğlu **Kilamuwa** yazdırtmıştır. Fenike dilinde yazılmış olan bu yazıtta Kilamuwa, kendinden önceki kralları şöyle saymaktadır:

Gabbar, Bamah, Hayya, Sa'il (ya da Şa'ul).

Kilamuwa, yazıtında ülkesini refaha kavuşturduğunu ve geliştirdiğini anlattıktan sonra, kentin halkının **Ba'erir** ve **Muşkap** olarak ikiye ayrıldığından bahseder. Bunlar, henüz kesin olmayan bir iddiaya göre farklı etnik gruplar olmalıdır.

Zincirli'ye yakın **Gerçin** mevkiinde bulunmuş olan bir heykelde ise herhangi bir tarihi olay anlatılmamakla birlikte, **Ya'idi** kralları olarak **Qaral** ve oğlu **Panamuwa** adları geçmektedir. Bunlardan **Panamuwa** adı, kral Barrakib'in Arami dilindeki yazıtında da karşımıza çıkmaktadır. Bu yazıtta, Sam'al ülkesinin içine düştüğü bazı karışıklıklardan söz edilerek, Assur egemenliğinin kabulü sonucunda, yeniden mutluluk ve refaha kavuştukları anlatılmaktadır. Bu yazıt yardımıyla, Sam'al krallarından bir bölümü daha belirlenebilmektedir:

Bunlar:

Qaral, oğlu I. Panamuwa, Barsur, oğlu II. Panamuwa, oğlu Barrakib.

Yazıtta, II. Panamuwa'nın egemenliğine girdiği Assur kralı III. Tiglatpleser'dir. Anlaşıldığına göre II. Panamuwa 733-2 yıllarında, Assur ordusunun müttefiki olarak Şam yakınlarında savaşırken ölmüş ve yerine oğlu Barrakib tahta çıkmıştır.

Table 2.1. Chronology of the rulers of Sam'al and Assyria

Kings and Governors of Y'DY/Sam'al		Neo-Assyrian Kings	
Gabbār	ca. 920–880	Ashur-dan II	911–912
		Adad-nirari II	911–891
		Tukulti-ninurta II	890–884
BNH/Bānihu	ca. 880–870	Ashurnasirpal II	883–859
Ḥayya(n)	ca. 870/860–850		
		Shalmaneser III	858–824
Ša'ṭl	ca. 850–840		
Kulamuwa	ca. 840/835–815/810		
?		Shamshi-adad V	823–811
QRL/Qurila/Qarli	ca. 810–790	Adad-nirari III	810–783
Panamuwa I	ca. 790–750	Shalmaneser IV	782–773
		Ashur-dan III	772–755
Bar-Šūr?	ca. 750	Ashur-nirari V	754–745
<i>Interregnum/Usurper</i>	ca. 750–745		
Panamuwa II (<i>Karnamuwa Stele</i>)	743/740–733/732	Tiglath-pileser III	745–727
Barrakib	733/732–ca. 720/713		
?		Shalmaneser V	726–722
		Sargon II	722–705
Nabû-ahhe-ereš (governor)	681	Sennacherib	705–681
?		Esarhaddon	680–669
Bēl-usāti (governor)	?	Ashurbanipal	668–627
?		Ashur-etel-ilani	627–623
		Sin-shar-ishkun	623–612
		Ashur-uballit II	611–609

After Wartke 2005, p. 90, and Lipiński 2000, p. 247. All dates are Bc.

Sam'al kral listesi		
Sam'al kralı	Çağdaşı	Tarih
Gabbar		
Bamah		
Hayanu= Hayya	III. Salmanasar	858-824
Şa'ul		
Kilamuwa		845-824 arasında bir tarihte tahtta olmalı
Qaral		
oğlu I. Panamuwa		? - 770
Barsur		
oğlu II. Panamuwa	III. Tiglatpleser	744-727
Barrakib		

ZİNCİRLİ-SAM'AL

Bir Arami krallığı olan Sam'al veya Yaudi'nin veya Salmanasar III döneminden sonra Aramice adı ile **Bit Gabbar** Devletinin başkenti Gaziantep'in güneyinde, Fevzipaşa istasyonu yakınındaki Zincirli höyüğüdür.

©TELIF HANIK KORBUNAN ESER ©
©TELIF HANIK KORBUNAN ESER ©

© TELIF HAKKI KORUNAN ESER ©

Alman Orient-Comité ve Berlin Müzesi
adına

1888–1902: Felix von Luschan ve Robert
Koldewey

Ausgrabungen in Sendschirli (F. von Luschan
et al. Berlin, 1893–1911

Walter Andrae: *Kleinfunde aus Sendschirli.*
1943

Ralf-B. Wartke: *Sam'al: Ein aramäischer
Stadstaat des 10. bis 8. Jhs. v. Chr. und die
Geschichte seiner Erforschung* (Mainz am
Rhein, 2005.

Zincirli şehri:

Zincirli, Osman Hamdi Bey ve Alman F. von Luschan'ın 19. yy. sonunda yapmış olduğu kazılarda gün ışığına çıkarılmıştır. Zincirli **çember biçimli**, 720 m. çapında, iç içe çift bedenli bir surla çevrilmiştir. **Sitadeli**, yerleşmenin dış duvarını oluşturan bu çemberin tam ortasında değil de, **güneybatısında** piriform bir plan sunmaktadır. Şehrin dış surlarında yer alan **üç kapısı**, dağları aşarak gelen yolların güzergahı üzerinde, güney, batı ve kuzeydoğudadır. Böylece çevrenin en önemli ticaret yolları Sam'al'ın krallık merkezine bağlanmış olmaktadır. Buna karşın Samal **sitadelinin tek kapısı** vardır ve dış surdaki Güney Kapısı ile aynı eksen üzerindedir. Her iki kapıyı düz bir yol birleştirmektedir.

Sam'al şehrinin yapı tasarımı için fazla bir bilgimiz yok. Sitadel ise kazıların odak noktasını oluşturduğu için daha fazla bilgi sahibiyiz.

Kralın oturduğu **sitadelin surları, yığma toprak** bir döşem üzerinde, tek sur bedeni olarak kurulmuştur. **Güney** kesiminde bir **iç sur**, başka deyimle sitadeli bölen bir kapıdan saray yapılarına ulaşılmaktadır.

Saray yapıları, bir avlu etrafında toplanmış **Hilani tipi**, girişi uzun cephede, sütunlu portiklere sahip kompleksler olarak tasarlanmışlardır. Bitkisel ve geometrik bezekli sütun kaideleri Hilanilerin portiklerinde ortaya çıkarılmıştır.

Zincirli. Kalemün tasarı.

Sam'al **dış şehri** hakkında hemen hemen hiç **bilgimiz yok**. Bu kesimde yapılan kazılarda birbirleriyle bağlantısı olmayan yapı kalıntıları bulunmuştur. Bu araştırmalarda şehrin içindeki yol şebekesi hakkında da bilgi edinilememiştir.

Zincirli şehrinin surlarının yapım tekniğinde, örneğin sur bedenlerinin aynı yükseklikte tutulması için **yığma toprak set yapımı** 2. binyılın Büyük **Hitit** Krallık çağı surlarının ana ögesi, aynen uygulanmıştır. **Sitadelin** yontu bezekli **kapısında** plan şeması yine o eski dönemin şehir kapılarına koşuttur. Zincirli şehirde uygulanmış olan çember sur sistemi ise, Mısır kabartmalarındaki Kadeş şehrinin yuvarlak sur sistemiyle donatılmış tasvirine benzemektedir. Kadeş'in bu tip surlarının Hititler tarafından kurulup kurulmadığı sorunu, 13. yy. Mısır betimleri çözmek için yeterli birer belge değildirler.

GH I/ZİNCİRLİ I

Bölme (Quermauertor) Duvarı ile ilgili eserler:

Bölme (Quermauertor) Duvarı ile ilgili eserler:

Kapı Aslanları

C1 Kapi arslanı

In situ değil

Bazalt

y. 190, g. 275 cm.

İstanbul

GH (I-)/Zincirli I

C/2 Kapı aslanı in situ değil. Bazalt. Omuz y. 170 g. 230 cm. Berlin. GH (I-) II/Zincirli I

C/3 Kapı aslanı

in situ değil

Bazalt

omuz y. 190 g. 263 cm.

Berlin

GH (I-) II/Zincirli I

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER

C/4 Kapi aslanı in situ değil. Bazalt. Omuz y.
177 g. 264 cm. Berlin **GH III/Zincirli II-III**

C/5 Kapı aslanı in situ değil. Bazalt. Omuz y. 163 g. 258 cm.
Berlin. GH III/Zincirli II-III

C/6 Sfenks protomu in situ değil

Bazalt

y. 167 g. 93 cm.

Louvre

GH I/II/Zincirli ?

C/7 Sfenks protomu

in situ değil

Bazalt

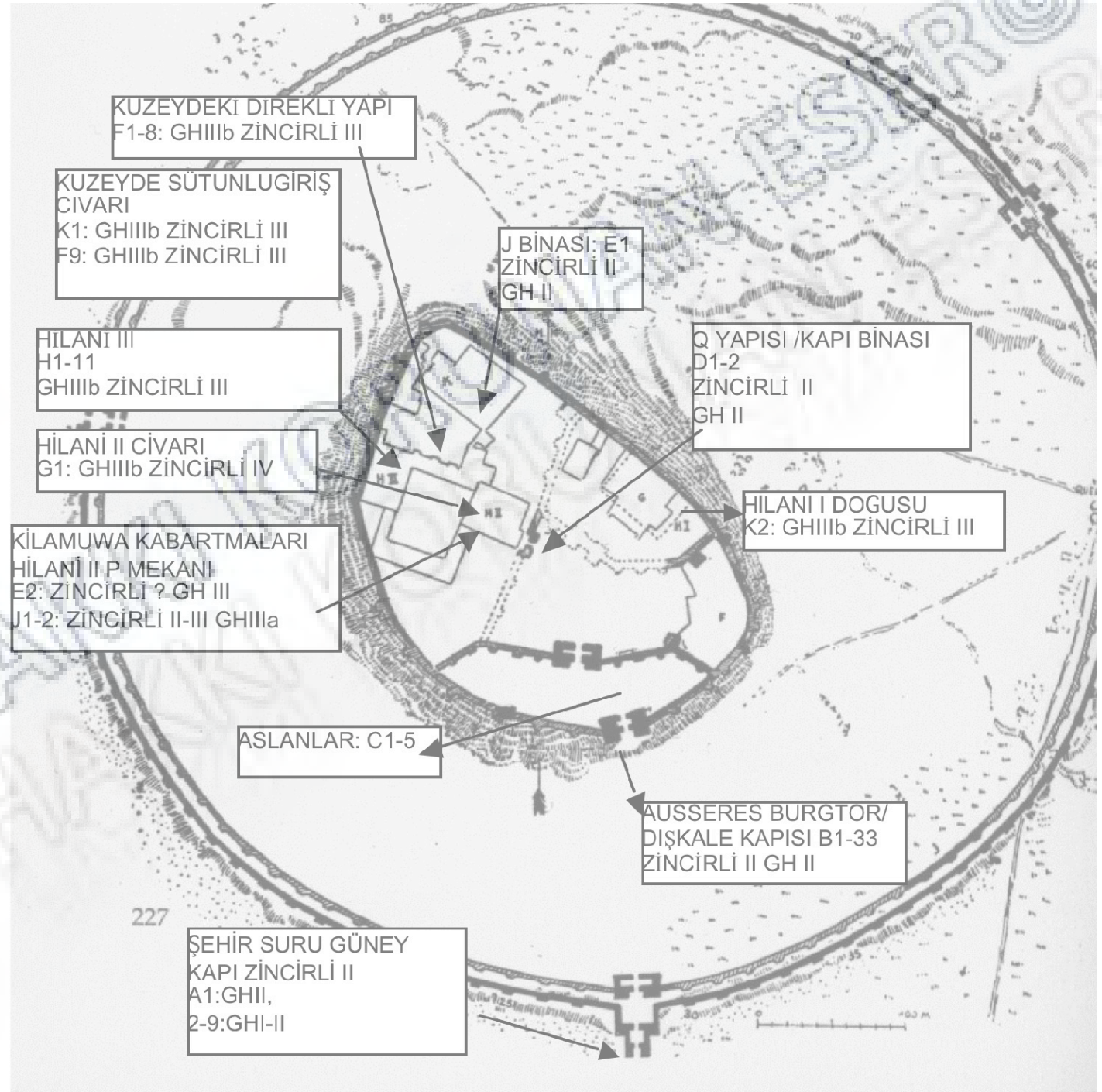
y. 170 g. 100 cm.

Louvre

GH I/II/Zincirli ?

Geleneksel Hitit (GH I-II) stili/Zincirli I kabartmalı ortostadları, **şehir surunun, sadece temelleri ortaya çıkarılmış olan Güney Kapısı'nın iç odasında** toprak üstüne yıkılmış olarak bulunmuşlardır. Ayrıca burada çok tahrip görmüş olan **daha geç döneme ait kapı aslanına** ait parçalar da açığa çıkarılmıştır (A/1).

İnsan figürleri:

© TELIF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELIF HAKKI KORUNAN ESER ©

Şehir Suru Güney Kapı

Eserleri:

**A/1 Kapı
aslanı parçası**
in situ değil,
buluntu yerinin
yakınlarına ait
olmalı
Bazalt
Büyük parça y.
106; g. 152 cm.
Louvre
GH II/Zincirli II

A/2 Kuş başlı cin ortostadı

in situ değil

Bazalt

Büyük parça y. 130; g. 85 cm.

Berlin

GH I-II/Zincirli I

A/3 Süvari ortostadı

in situ değil

Bazalt

Büyük parça y. 130; g. 90 cm.

Berlin

GH I-II/Zincirli I

Süvari figürünün başında miğfer gibi, sivri bir külah dikkat çeker.

A/4 Kuş başlı cin ortostadı

in situ değil

Bazalt

Büyük parça y. 134; g. 55 cm.

İstanbul

GH I-II/Zincirli II

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

A/5 Grifon-sfenks ortostadı
in situ değil

Bazalt

Büyük parça y. 134; g. 95 cm.

İstanbul

GH I-II/Zincirli II

A/6 İki erkek figürü ortostadı
in situ değil
Bazalt
Büyük parça y. 124; g. 127cm.
İstanbul
GH I-II/Zincirli II

A/7 Yaylı avcı ortostadı

in situ değil

Bazalt

Büyük parça y. 134; g. 102 cm.

İstanbul

GH I-II/Zincirli II

A/8 ile bütünlük gösteriyor.

A/8 Geyik (av) ortostadı

in situ değil

Bazalt

Büyük parça y. 134; g. 102 cm.

İstanbul

GH I-II/Zincirli II

A/9 Geyik ve aslan ortostadı

in situ değil

Bazalt

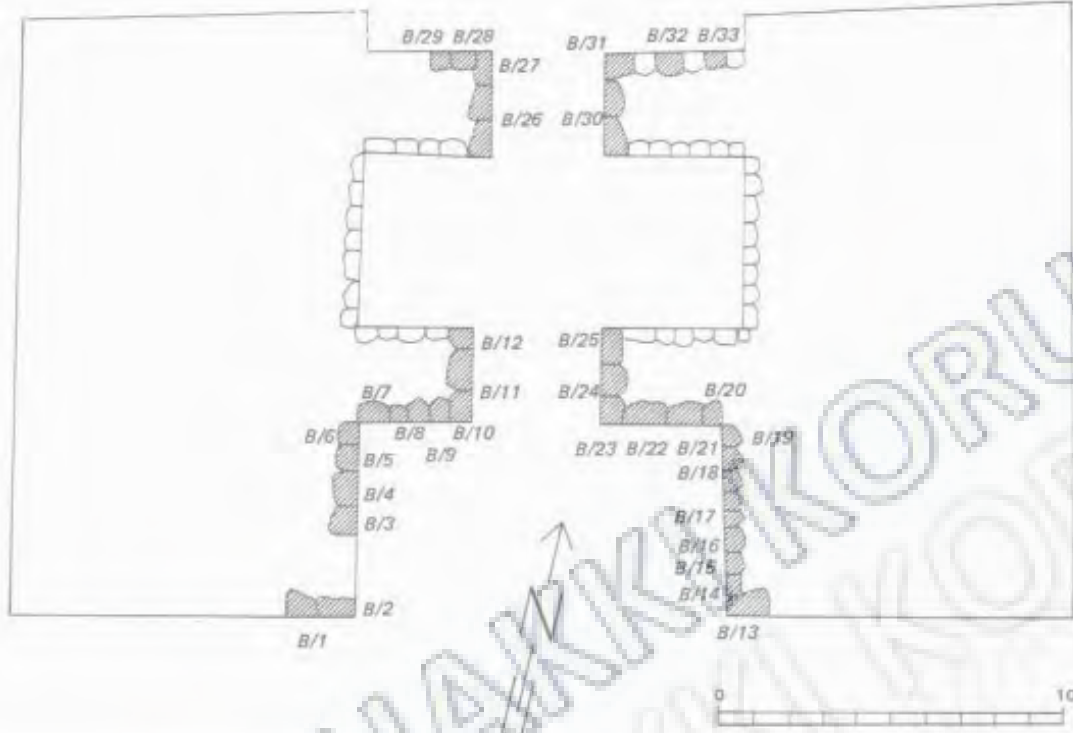
Büyük parça y. 129; g. 98 cm.

İstanbul

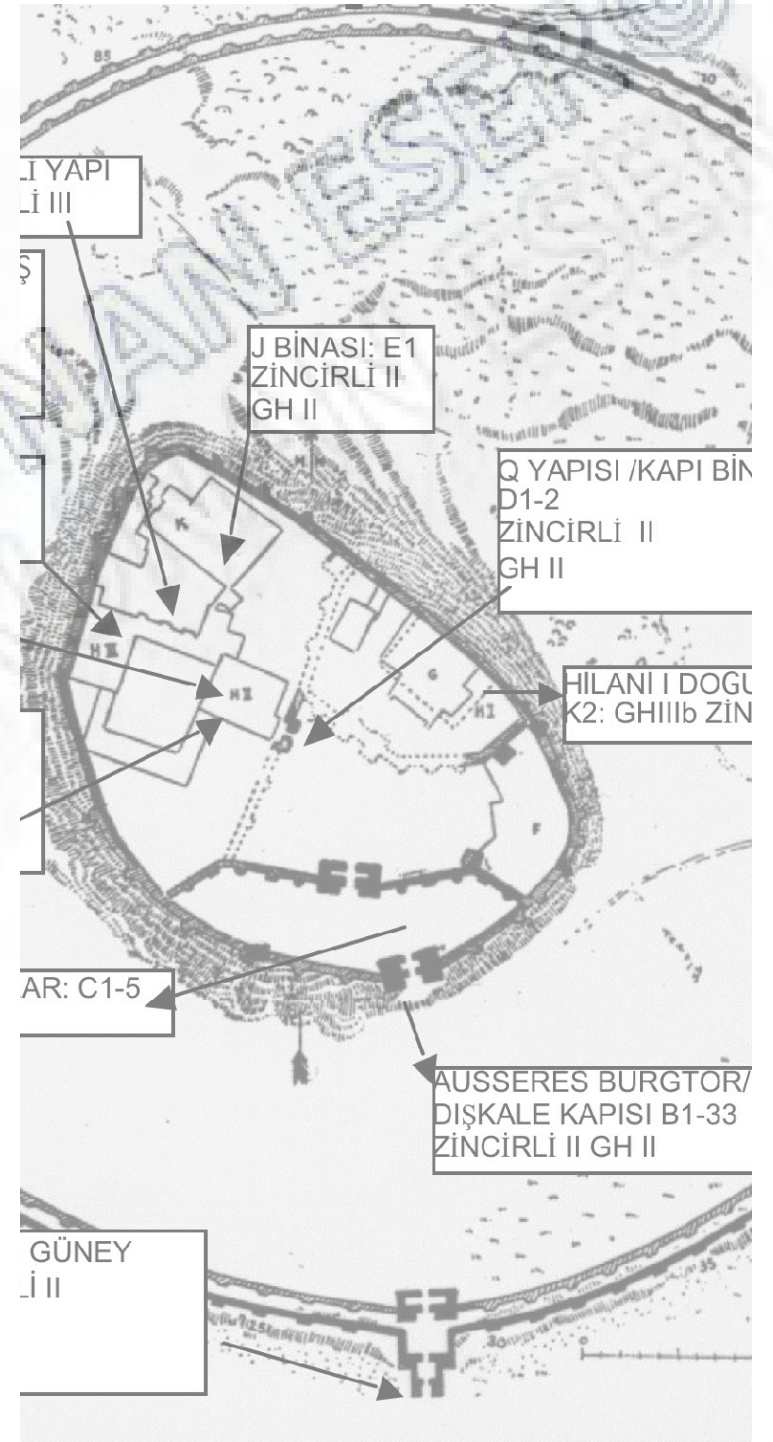
GH I-II/Zincirli II

GEÇ HİTİT II/ZİNCİRLİ II

Plan 9: Zincirli, Außeres Burgtor

İnsan kabartmaları:

Zincirli II stilinde, saçların ve sakalların stilizasyonu

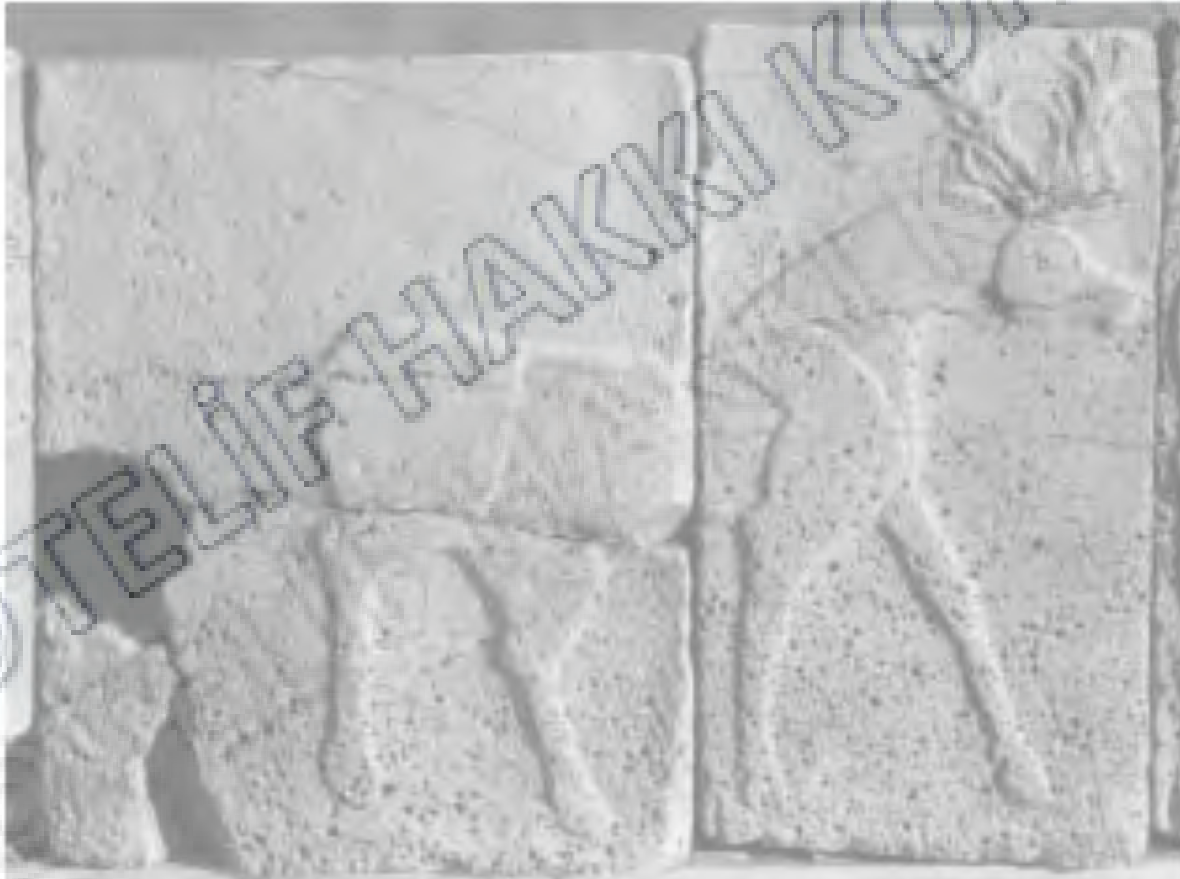

Kadın figürleri

Hayvan ve fantastik yaratıklar:

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

KALENİN GÜNEY KAPISI KABARTMALARI (Äusserer Burgtor/İç Kale Güney Kapısı)

Zincirli II stili kabartmalarının tarihlenmesinde de, “İç Kale Güney Kapısı” kabartmalarındaki klasik Assur modeli savaş arabası önemli bir öğedir (B/1).

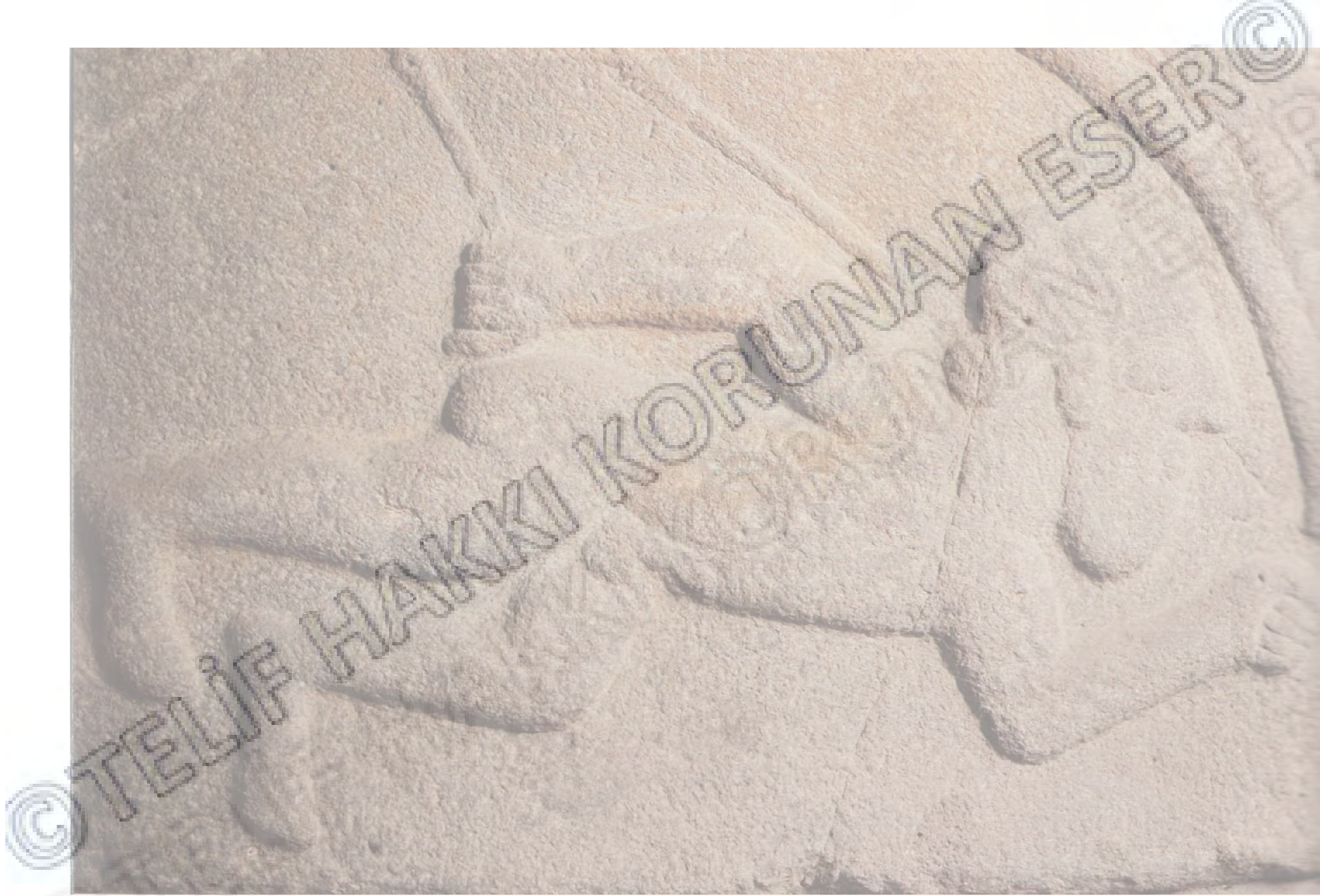
B/1 Araba ile savaş ortostad1

sağ blok in situ, sol değil Bazalt y. 140; ikisinin g. 183 cm. İstanbul GH II/Zincirli II

**B/2 Araba ile savaş ortostadının köşesinde
kurban getiren figür**

in situ

Bazalt

y. 138; g. 41 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/3 Yemek ortostadı

in situ değil. Ön avlunun içinden

Bazalt

y. 115; g. 96 cm.

İstanbul

GH II/Zinci

B/4 iki erkek figürü ortostadı

in situ

Bazalt

y. 119; g. 100 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/5 Hükümdar ortostadı

in situ

Bazalt

y. 117; g. 71 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/6 Av-avcı ortostadı

in situ

Bazalt

y. 94; g. 88 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/7-8 ile birlikte

B/8 Av-antilop? ortostadı

in situ

Bazalt

y. 115; g. 58 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/6-7 ile birlikte

B/7 Av-geyik ortostadı

in situ

Bazalt

y. 112; g. 154 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/6, 8 ile birlikte

B/9 Kanatlı aslan ortostadı

in situ

Bazalt

y. 115; g. 60 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/10 Erkek figürü-tanrı?

B/11 ile köşe bloğu in situ

Bazalt

y. 133; g. 60 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/11 Aslan köşe bloğu

in situ

Bazalt

y. 133; g. 200 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/12 Aslan-adam ortostadı

in situ

Bazalt

y. 123; g. 65 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

B/13 Tanrı-tanrıça köşe bloğu

in situ Bazalt y. 137; g. 112, k. 43 cm.

Berlin GH II/Zincirli II Tanrılar alayına ait sahneler: a. elinde 8 biçimli kalkarıyla Hava Tanrısı. b. Köşede elinde aynasıyla tanrıça.

B/14 Hava Tanrısı ortostadı

in situ

Bazalt

y. 132; g. 65 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/15 Tahtında oturan tanrıça ortostadı

in situ

Bazalt

y. 125; g. 80 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/16kuş-başlı cin ortostadı

in situ

Bazalt

y. 118; g. 60 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/17 Antitetik iki keçi ortostadı

in situ

Bazalt

y. 112; g. 113 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/18 Müzik sahnesi ortostadı
in situ
Bazalt
y. 130/94; ikisinin g. 110 cm.
Berlin
GH II/Zincirli II

B/19 Bir hayvan ortostadı

in situ

Bazalt

y. 90; g. 64 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

©TELİF HAKKI KORUNAN ESER©
©TELİF HAKKI KORUNAN ESER

B/20 Bir erkek figürü ortostadı in situ

Bazalt

y. 122 g. 45 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/21 Grifon ortostadı

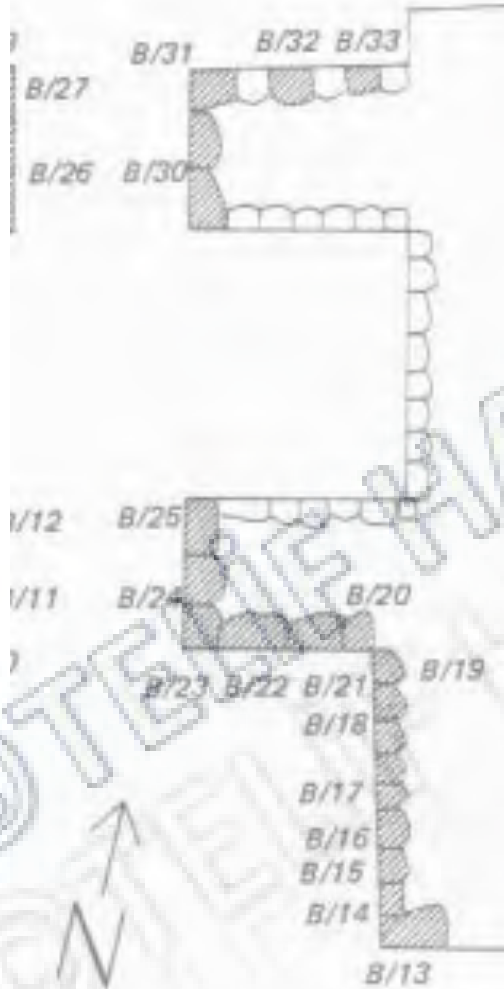
in situ

Bazalt

y. 100 g. 10 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/22 Sfenks ve Koruyucu tanrı

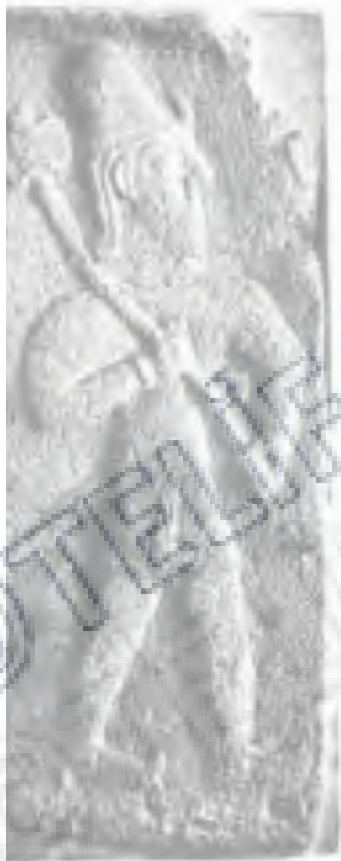
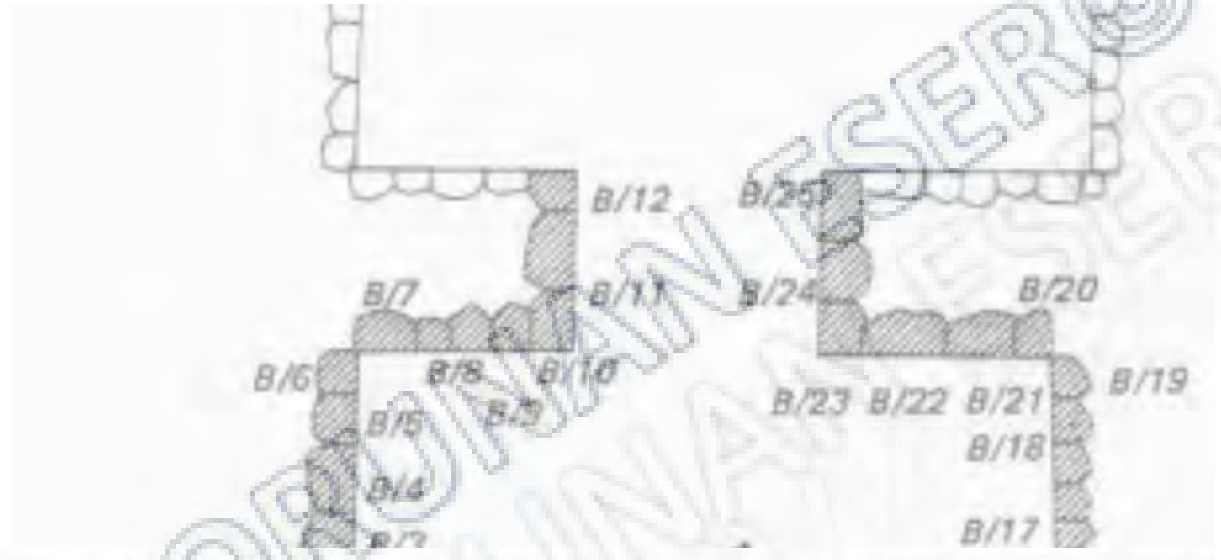
in situ

Bazalt

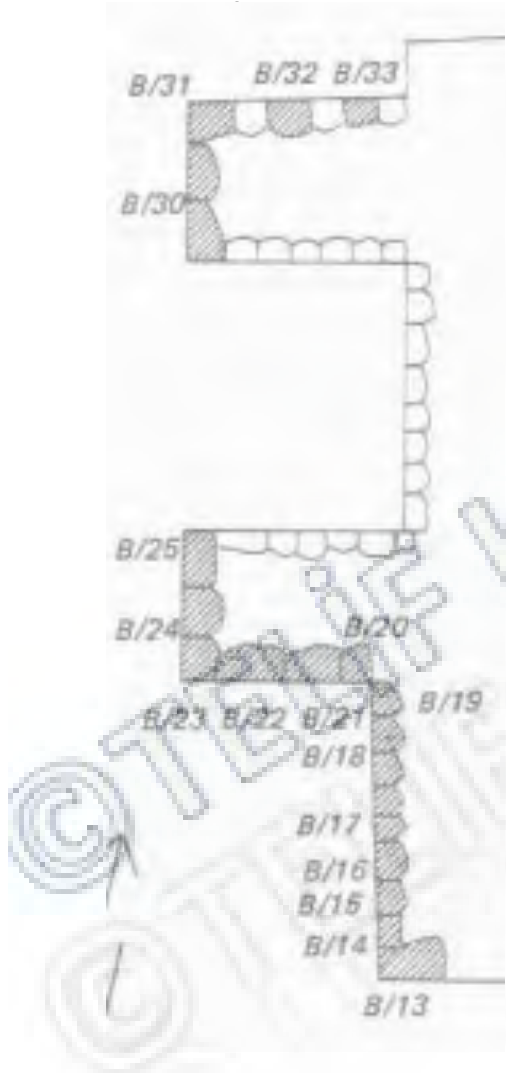
y. 100 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/23 Tanrı ortostadı
B/24 Aslanlı köşe taşı
in situ
Bazalt
y. 125 g. 190 cm.
Berlin

B/25

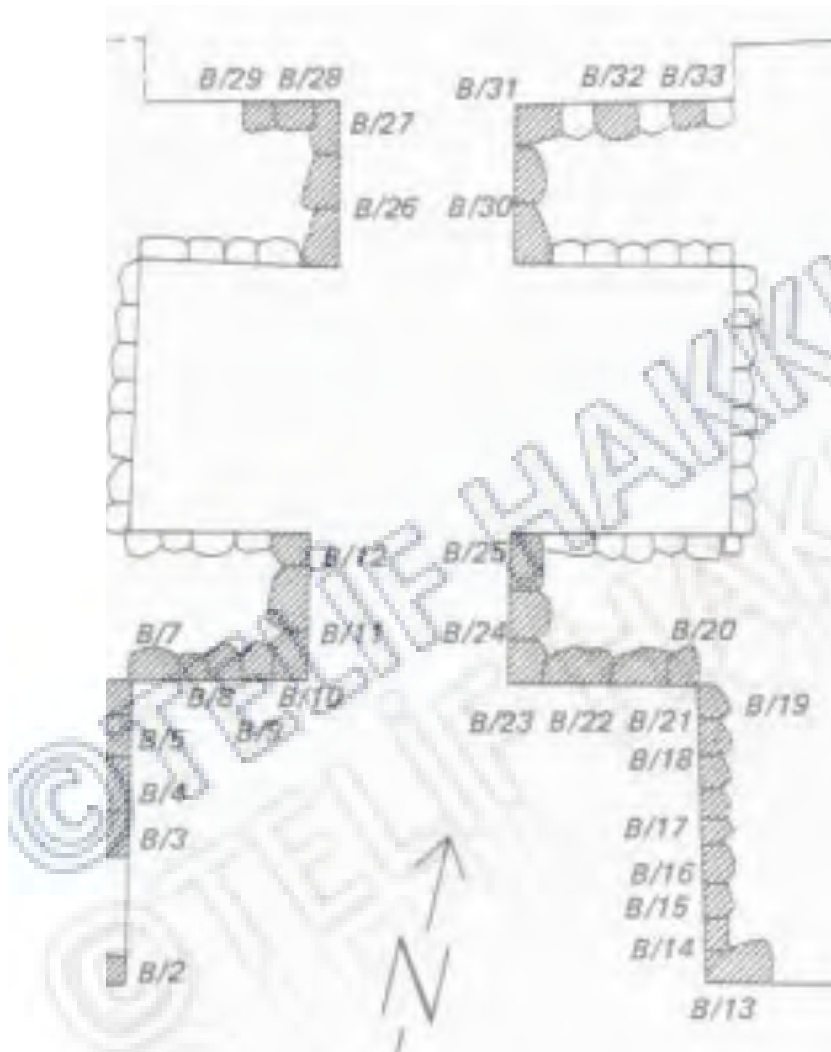
in situ

Bazalt

y. 120 g. 96 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/26 Boğa ortostadı in situ

İki parça

Bazalt

y. 118; g. 179 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/27 Atlı savaşçı ortostadı in situ

Bazalt

y. 116 g. 94 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/28

in situ

Bazalt

y. 75 g. 100 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/29

in situ

Bazalt

y. 94 g. 69 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

B/30 Boğa ortostadı in situ

Bazalt

y. 116 g. 199 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/31 a: savaşçı-b: kimeralı köşe bloğu in situ

Bazalt

y. 95; a: g. 72; b: 84 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/32 Savaşçı tanrı ortostadı in situ

Bazalt

y. 90 g. 70 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

B/33

Koruyucu

tanrı

ortostadı i n

situ

Bazalt

y. 90 g. 74

cm.

Berlin

GH

II/Zincirli II

Q Yapısı (Kapı Yapısı) Eserleri:

Zincirinin Q? yapısında bulunan portal aslanların ştilindeki Aslanlı kaide ve taşıdığı kral heykeli stiline yapılmıştır. Bunlar **İç Kale Güney Kapısı** kabartmalarından pek az sonra yapılmış olmalıdır. Bu aslanlar, aynı usta elinden çıkmış gibi, bütün detaylarda benzerlikleriyle, Zincirli aslanları arasında ayrı bir yeri kapsamaktadırlar. **Kral Kilamuva çağında yapılmış olmalıdırlar (835-810)**. (Genge, Güney Luvi sanat çevresi içinde, Luvi yapıtı olarak yorumlamakta ve 900-870'e tarihlemektedir).

D/1 Kapı aslanı Kısmen in situ olarak Kapının kuzey tarafında bulunmuş.

Bazalt

y. 105 u. 209; g.48 cm.

Berlin

GH II/Zincirli II

D/2 Kapı aslanı Kesin değil. Kapının güney tarafında bulunmuş.

Bazalt

y. 100; u. 205 cm.

Berlin GH II/Zincirli II

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

E/1

Heykel+kaide Kilamuva

Aslanlar hakimi tasvirli

kaide

üzerinde hükümdar.

Kaide in situ olarak; heykel
yıkıntılar içinde bulunmuş.

J Binasının güneydoğu
duvarının yakınında
duruyor olmalı.

Bazalt

Kaide y. 72 cm; u. 110;

heykel y. yak. 300 cm.

İstanbul

GH II/Zincirli II

Gerçin heykeli

Gerçin heykeli

Gerçin 1 Bazalt
in situ değil
y. 285; g. 120 cm.
Berlin
GH IIIa/Zincirli IV
Hava tanrısı
Samice kitabeli

GEÇ HİTİT III/ZİNCİRLİ III

GHS III stilinin en ilgi çekici eserleri arasında, Zincirli ve Sakçagözü ortostadlarının **Arami** sanat geleneğini ve biçimini model alarak yontulmuş kabartmaları oluşturmaktadır.

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

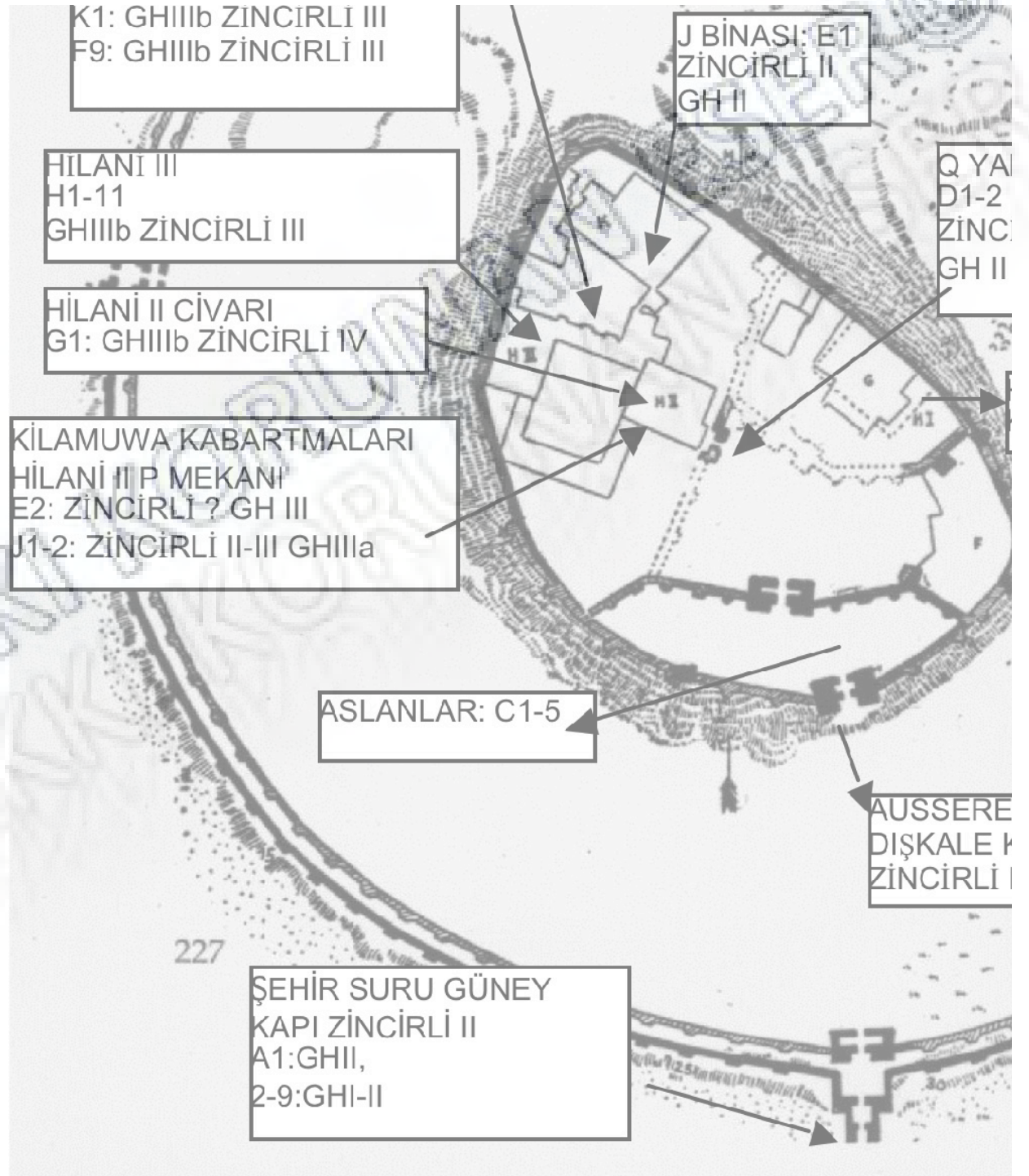
Arami sanatı

Aramilerin ortostadlarla donatılmış yapıları hakkında en zengin buluntuların ortaya çıkarıldığı Sam'al sitadeli içkalesinde ortostad kabartmalarının yanında **Arami yazıtlar** da kullanılmıştır. Bu yazıtlarla ilişkili tasvirlerin, Assur ve Hitit sanatında rastlanmayan, özgün stilistik karakteri dikkat çekmektedir. Sam'al sitadeline bulunan dört yapının yontu yapıtlarında Arami stilinde işlenmiş figürler değişik yüz biçimleri, saç-sakal stilizasyonu, kalot/takke biçimli tiaraları, zengin pliler ve püsküllerle bezeli giysileri, yukarıda sunduğumuz GH stillerinden ilk bakışta ayrılır.

Arami sanatında profan/dünyevi konuların tasarımları da ağırlıktadır; özellikle mezar stelleri ve kabartmalarındaki **ölü yemekleri**, karı ve kocaya ilişkin günlük, sarılma sahneleri bu sanata özgün ve anlamlı kavramları ifade etmektedir.

Kilamuwa kabartmaları (E/2, J/2)

Zincirli'de, 9. yy.ın ikinci yarısından itibaren saray, yani resmi sanat yapıtlarında **Arami stilin**in egemen olduğu sitadel/içkale kabartmalarında izlenmektedir. Bu yapıtların en eski örnekleri, Kral **Kilamuwa**'ya (M.Ö. 832-810) ait, hükümdarın **kabartması** (E/2: Arami yazıtlı bazalt ortostad iç kale J yapısı girişinde) ve aynı kralın oğlu, veya bir saraylı ile betimleyen küçük boyda bazaltdan steldir (J/2: içkale Hilani II'nin güneyinde P mekanında bulunmuştur).

E/2 Hükümdar ortostadı

J/2 Hükümdar ortostadı P1 nolu oda; Hilani
II'nin güney
köşesinden 1 m. güneyde bulunmuş
Bazalt
y. 57 cm.
Berlin
GH IIIa/Zincirli II-III

J/2 Hükümdar ortostadı P1 nolu oda; Hilani
II'nin güney
köşesinden 1 m. güneyde bulunmuş
Bazalt
y. 57 cm.
Berlin
GH IIIa/Zincirli II-III

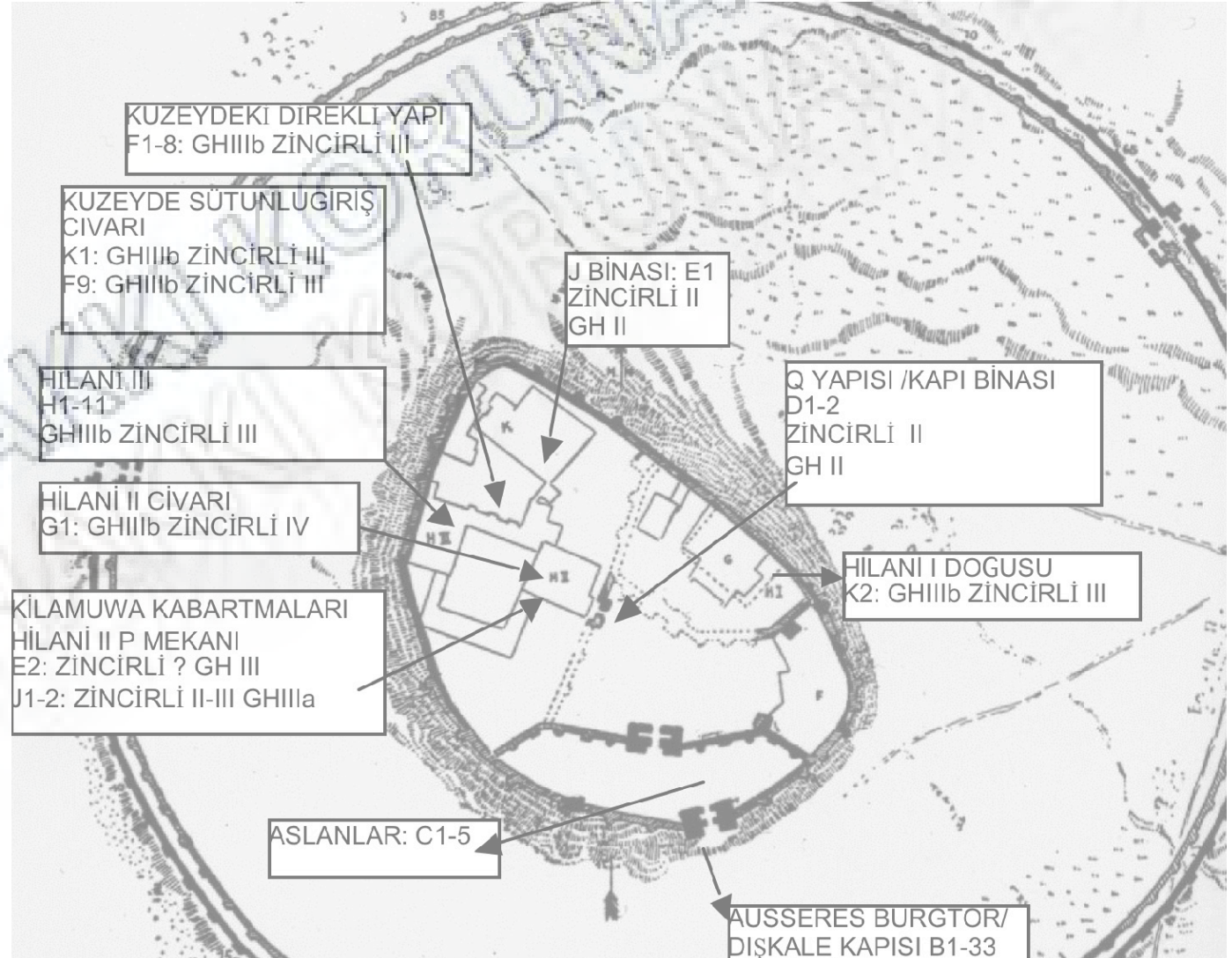

Barrakab Dönemi Eserleri: (F: NÖRDLİCHER HALLENBAU/ Kuzeydeki Direkli Yapı; K/1 **Hükümdar ortostadı** Kuzeydeki sütunlu girişin güneyindeki avluda bulunmuş)

II. Panamuwa: III. Tiglatpleser

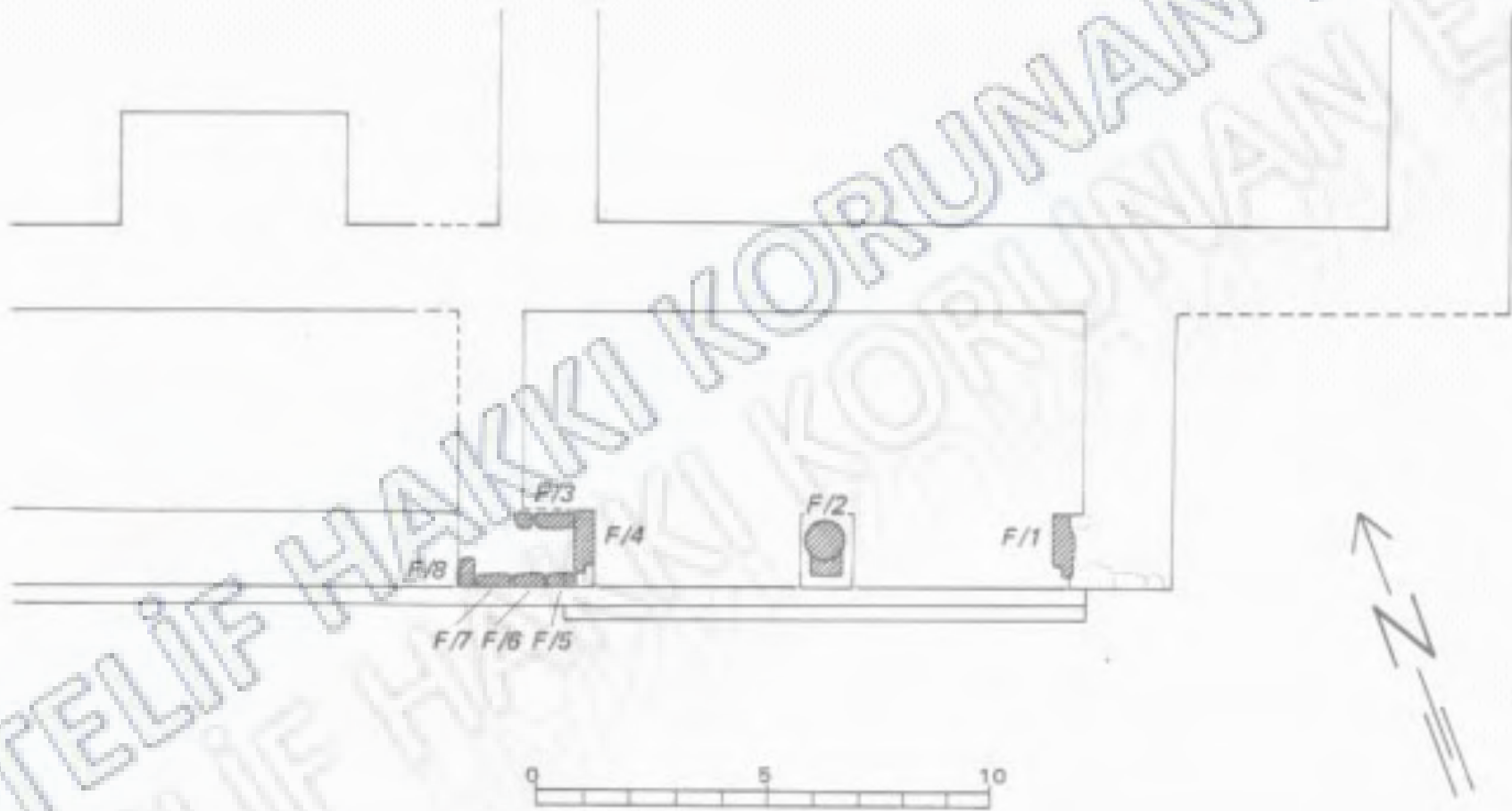
II. Panamuwa 733-2 yıllarında, Assur ordusunun müttefiki olarak Şam yakınlarında savaşırken ölmüş ve yerine oğlu Barrakib tahta çıkmıştır.

Zincirli-Sam'al'da Barrakab'ın egemen olduğu yıllarda, içkale/ Sitadelin saray yapılarında heykel, kabartma ve kaideleri ile başlıkları daha çok stilize bitkisel motiflerle bezemeli sütunların, mimarlık birimleri arasında yer aldıkları görülmektedir.

© TELIF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELIF HAKKI KORUNAN ESER

Plan 10: Zinciri, Nördlicher Hallenbau

F/1 Hükümdarlı köşe ortostadı Barrakab in situ Bazalt y. 112; a: g. 116; b: g. 41 cm. Berlin GH
IIIb/Zincirli III Samice:

“ben Barrakab, Panamu’nun oğlu, benim tanrım Baal, Harran”

K/1 Hükümdar ortostadı

Kuzeydeki sütunlu girişin güneyindeki avluda bulunmuş

Bazalt

Y. 131; g. 87 cm.

İstanbul

3H IIIb/Zincirli III

Şami alfabesiyle yazıt.

K/11 Hükümdar ortostadı parçası Bazalt

F/4 ile ilişkili olmalı.

y. 44; g. 45 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

Samice kitabeli

F/2

Sfenksli sütun kaidesi

tahrip edilmiş

Bazalt

y. 100; rekonst.uz. 144;

g. 75 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III/IV

Sami alfabesiyle yazıtlı

F/3 Yemek sahnesi ortostadı

F/3-8 bir arada

bir parça in situ, diğerleri ikincil kullanımdan

Bazalt

g. 80 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

F/4 (Resim yok)

Yemek sahnesi
ortostadı parçası

F/3-8 bir arada.

Bazalt

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

F/5
Müzik sahnesi ortostadı

F/3-8 bir arada
eski konumuna yakın.

2. kez kullanılmış.

Bazalt

y. 83; g. 70 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

F/6-7 Müzisyenler ortostadı

F/3-8 bir arada
eski konumuna yakın dolgudan.

Bazalt

y. 114; ikisinin g. 153 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III

F/8 a: Müzisyenler ve
b: hizmetkarlar köşe ortostadı
F/3-8 bir arada
Parçaların bir kısmı dolgudan,
bir kısmı 2. kez kullanılmış.
Bazalt
y. 114 cm.
Berlin
GH IIIb/Zincirli III

GHS IIIb/Zincirli IV stil grubuna ait eserlerden:

F/9 Sunu (kuzu) getiren figür ortostadı

Kuzeydeki sütunlu girişin civarındaki
dolgudan.

Bazalt

y. 110; g. 66 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli IV

Herhangi bir yapıya bağlanamayan eserler
K/2 Ziyafet sahneli bir mezar steli
İçkale'deki Hilani I yapısının doğu duvarında
bulunmuş.

Bazalt

y. 152 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli IV

Digital reconstruction of the Katsiwa State chamber (Travis Saul)

I. KATUMUWA STELE (CAST)

Man-made materials (Original: basalt)

Gary Staab, 2015

Original: Iron Age II, ca. 745-732 BC

Original: Turkey, Zincirli, Area 5

Original excavated by the Oriental Institute, 2008

99 x 72 x 25 cm

QIM C5677

© 2015 The Oriental Institute of the University of Chicago. All rights reserved.

Hilani III eserleri: GHS IIIb/Zincirli IV

K1: GHIIIb ZİNCİRLİ III
F9: GHIIIb ZİNCİRLİ III

J BINA
ZİNCİ
GH II

HİLANI III
H1-11
GHIIIb ZİNCİRLİ III

HİLANI II CİVARI
G1: GHIIIb ZİNCİRLİ IV

KİLAMUWA KABARTMALARI
HİLANI II P MEKANI
E2: ZİNCİRLİ ? GH III
J1-2: ZİNCİRLİ II-III GHIIIa

ASLANLAR: C1-5

ŞEHİR SURU GÜNEY
KAPI ZİNCİRLİ II
A1:GHII,
2-9:GHI-II

©TELİF HAKKI KORUMASI
©TELİF HAKKI KORUMASI

©TELIF HAKKI KORUNAN ESER©
ESER

H/4 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar. in situ Hilani III binasının doğu cephesinin kuzey kısmından.

Bazalt y. 80; g. 160 cm. Nerede? GH IIIb/Zincirli III/IV

H/5 Yüksek rütbeli görevlilerin Geçışı (iki figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.
Hilani III binasının doğu cephesinin kuzey kısmından.

Bazalt

y. 79; g. 73 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV

H/6 Yüksek rütbeli görevlilerin geçışı (tek figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.
Hilani III binasının doğu cephesinin güney kısmından.

Bazalt

y. 79; g. 58 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/7 Yüksek rütbeli görevlilerin geçışı (tek figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güney kısmından.

Bazalt

y. 79; g. 39 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/8 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi (iki figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.
Hilani III binasının doğu cephesinin güney köşesinden.

Bazalt

y. 77; g. 110 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/9 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi (iki figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güneyinden.

Bazalt

y. 80; g. 71 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV

H/10-11 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güneyinden.

Bazalt

y. ?

Berlin

GH IIIb/Zincirli IV

Sütun kaideleri:

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

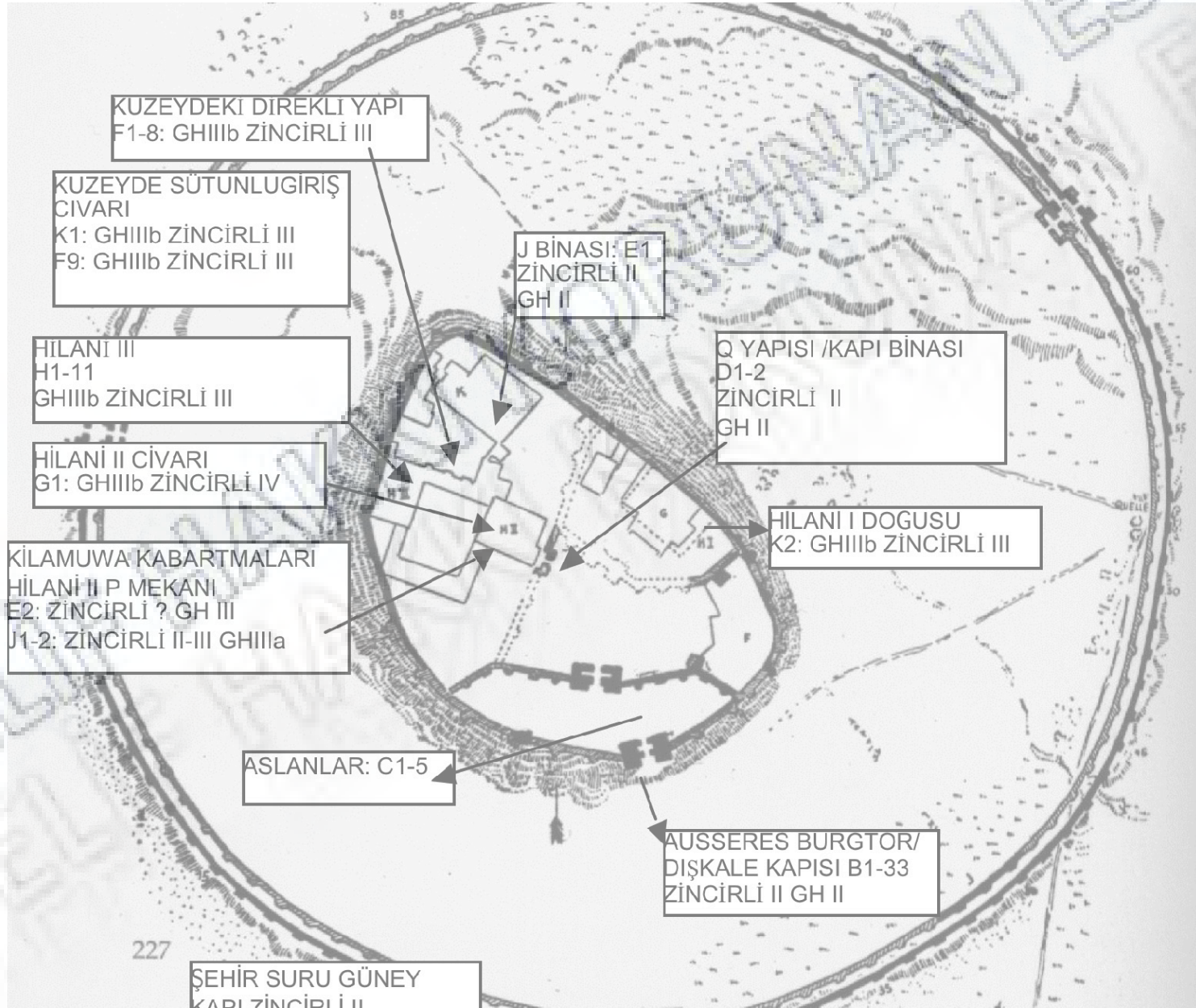

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

Sadece temelleri korunmuş İçkale Hilani II girişindeki bazalt ortostad üzerindeki sfenks kabartması (G/1) ile Hilani III'ün girişinde, asıl yerlerinde ortaya çıkarılmış olan çift sfenksli sütun kaideleri (H/1-2) GHS IIIb döneminde Arami sanatının gelişmiş baş yapıtlarıdır.

G/1 Sfenks ortostadı

Hilani II binasının girişinden olmalı.

Bazalt

y. 90; g. 120 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV?

Sütun Kaideleri:

Sitadel İçkale Hilani tipi yapıların girişlerinde bulunmuş, çifte tambur biçimi ortası boğumlu kaideler, 155 cm çapında, stilize bitkisel motifler, örgü dizileriyle bezenmişlerdir.

Fenike etkili bu sütun kaideleri Arami döneminin özgün yapıtları olup 730-700 yıllarına, yani Barrakab dönemine ve sonuna tarihlendirilmektedirler. Bunlardan, Tel Tainat'taki Hilani tipi yapı girişinde bulunmuş benzerleri de vardır.

H/1

**Sfenksli sütün
kaidesi**

in situ

Hilani III binasının
girişinden olmalı.

Bazalt

y. 96, uz. 155;

g. 124 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/2 Sfenksli sütun kaidesi

in situ

Hilani III binasının girişinden olmalı.

Bazalt

y. 103cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III/IV

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

H/3 Kapı aslanı in situ

Hilani III binasının güney köşesinden 15 m. uzaklıktaki tahribattan. Bu binaya ait olduğu şüpheli.

Bazalt

y. 154; u. 250; g. 65 cm.

İstanbul

GH III/Zincirli III/IV

P Binası Eserleri: Kesin olarak belli değil.

J/1 Kapı aslanı

2 nolu sütunun yakınındaki tahribatta bulunmuş

Bazalt

y. 100; u. 130; g. 46 cm. İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV?

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

© TELIF HAKKI
© TELIF HAKKI

© KÖRÜNAN ESERİ
© KÖRÜNAN ESERİ

J/2 Hükümdar ortostadı

P1 nolu oda; Hilani II'nin güney köşesinden 1 m. güneyde bulunmuş

Bazalt

y. 57 cm.

Berlin

GH IIIa/Zincirli II-III

yukarıda işlendi.

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

Herhangi bir yapıya bağlanamayan eserler:

K/3 At figürlü kaide parçası Hilani II'nin yanında yüzeyde bulunmuş

Bazalt

y.?

Bir parça Berlin'de, kaide bloğu yerinde.

GH III/Zincirli?

Bir sütun kaidesine ait yüksek kabartma olarak işlenmiş.

K/4 Süvarı ortostadı

2 kez kullanılmış olarak
modern evin duvarında bulunmuş.

Bazalt

y.130 cm.

Berlin

GH (I-) II/Zincirli I

K/5 Ziyafet sahnesi? ortostadı

Assur sarayında ikinci kez kullanılmış.

Bazalt

y.?

Berlin

GH ?/Zincirli ?

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER

K/6 Aslan protomu Bazalt

y.190; g. 103 cm.

Adana

GH (I-) II/Zincirli I

K/7 Kuş başlı cin ortostadı Dođudaki bir mezarlıkta bulunmuş.

Bazalt

y.?

Berlin

GH II/Zincirli II

K/8 Sfenks protomu Şehir dışında tarlada bulunmuş.

Bazalt

y.190 ; g. 80 cm.

Gaziantep

GH I (?) / Zincirli ?

K/9 Heykel parçası

Bazalt

y.yak. 30 cm.

Gaziantep

GH IIIb/Zincirli IV ?

Bir erkek figürü.

Bossert Orientalia NS 27, 1958; Taf. 57, 5

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

K/10 Tahtlı ortostad parçası Bazalt
Hilani III'ün yakınından F/4 ile ilişkili olmalı.
y. 45; g. 45 cm.
İstanbul
GH IIIb/Zincirli III

Gerçin heykeli

Gerçin 1 Bazalt
in situ değil
y. 285; g. 120 cm.
Berlin
GH IIIa/Zincirli IV
Hava tanrısı
Samice kitabeli

Gerçin 2-4

İki heykele ve bir kabartmaya ait parçalar

in situ değil

y.?

Nerede?

